

Viite

Asia

Televiestintäministereiden epävirallinen videokokous 5.5.2020; tilannekatsaus

Neuvoston puheenjohtajavaltio Kroatia on kutsunut televiestintäministerit epäviralliseen videokokoukseen 5.5.2020. Kokouksen aiheina ovat covid-19 -kriisin vaikutukset digitaali- ja televiestintäsektoreilla. Kokouksessa ministerit keskustelevat covid-19-mobiilisovellusten ja anonymisoidun datan mahdollisesta käytöstä, digitaalsektorin merkityksestä kriisin jälkeiseen toipumiseen sekä mahdollisista lisätoimenpiteistä investointien kasvattamiseksi digitaaliseen infrastruktuuriin. Puheenjohtajavaltio on toimittanut etukäteen tausta-asiakirjan ja kysymykset keskustelua varten. Kokouksessa Suomea edustaa liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka.

Covid-19-mobiilisovellusten ja anonymisoidun datan käyttö

Puheenjohtajavaltion tausta-asiakirjan mukaan jäsenvaltioissa on otettu käyttöön monia erilaisia ratkaisuja mobiilisovellusten ja anonymisoidun datan käytöstä. Samanaikaisesti useimmat jäsenvaltiot selvittävät vielä parhaita käytänteitä ja kansallisesti sopivia ratkaisuja mobiilisovellusten ja anonymisoidun datan käytöstä. Tausta-asiakirjan mukaan näissä ratkaisuissa on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, että mobiilisovellusten käyttö vastaa EU:n ja kansallista lainsäädäntöä, erityisesti yleistä tietosuoja-asetusta ja sähköisen viestinnän tietosuojadirektiiviä (ePrivacy-direktiivi). Tausta-asiakirjassa kiinnitetään huomioita siihen, tulisiko kerätty data säilyttää hajautetusti vai keskitetysti.

Komission antoi 8.4.2020 suosituksen unionin yhteisestä välineistöstä (työkalupakki, toolbox) teknologian ja datan käyttöä varten covid-19-kriisin torjumiseksi ja siitä ulospääsemiseksi erityisesti mobiilisovellusten ja anonymisoidun liikkuvuusdatan käytön osalta (C(2020) 2296 final). Suomen kannat suositukseen on linjattu valtioneuvoston selvityksessä E 44/2020 vp. Suosituksen pohjalta komissio ja jäsenvaltiot valmistelivat yhteisen työkalupakin, joka sisältää yhteisesti sovittuja käytännön ohjeita jäsenvaltioille niiden kehittäessä ja ottaessa käyttöön tartuntaketjujen jäljittämistä tukevia mobiilisovelluksia. Ensimmäinen versio työkalupakista julkaistiin 15.4.2020 ja sitä kehitetään edelleen saatujen kokemusten perusteella.

Puheenjohtajan keskustelukysymyksissä ministereitä pyydetään arvioimaan, tarvitaanko EU:n laajuista koordinoitua lähestymistapaa kontaktisovellusten ja anonymisoidun datan käyttöön, jotta pystytään varmistamaan tällaisten ratkaisujen tehokkuus ja yhteentoimivuus ja varmistamaan, että henkilötietoja käsitellään yksityisyyden suoja ja perusoikeudet varmistaen. Ministereitä pyydetään myös arvioimaan, minkälainen kehys, aikataulu ja yhteistyömekanismit näille ratkaisuille tulisi määritellä EU-tasolla ja miten sovelluksia tulisi kehittää, ottaen huomioon keskeisten sidosryhmien tarpeet.

Suomessa sosiaali- ja terveysministeriö on päävastuussa mobiilisovelluksen toimeenpanoa edeltävästä selvitystyöstä. EU-tasolla yhteistä välineistöä on kehitetty komission eHealth-verkostossa. Terveysministerit keskustelivat sovellusten hyödyntämisestä videokokouksessaan 27.4.2020.

Digitaalsektorin merkitys toipumiselle ja investoinnit digitaaliseen infrastruktuuriin

Puheenjohtajavaltion tausta-asiakirjan mukaan digitaalsektorilla on merkittävä rooli covid-19-kriisin jälkeisessä toipumisessa. Tausta-asiakirjan mukaan kriisi on osoittanut tarpeen kansalliselle ja EU:n laajuiselle erittäin korkean kapasiteetin infrastruktuureille ja tarpeen jatkuville investoinneille kuitu- ja 5G-verkoille, jotka edistävät EU 2025 Gigabit connectivity –tavoitteiden saavuttamista. Puheenjohtajan keskustelukysymyksissä ministereitä pyydetään arvioimaan, kuinka digitaalsektori pystyisi tehokkaasti vaikuttamaan covid-19-kriisin jälkeiseen toipumisvaiheeseen EU:ssa. Lisäksi ministereitä pyydetään arvioimaan, mitä täytyy tehdä investointien kannustamiseksi uuden digitaalisen infrastruktuurin (erittäin korkean kapasiteetin laajakaistat) käyttöönottamiseksi kaikkialla Euroopassa sekä arvioimaan, mitkä ovat kiireellisimmät toimenpiteet.

Kriisin johdosta eri sektoreilla on jouduttu ottamaan käyttöön digitaalisia toimintamalleja. Digitaaliset toimintamallit voivat myös toipumisvaiheessa osaltaan mahdollistaa muun muassa elinkeinotoimintaa, työssäkäyntiä, opetusta ja koulutusta, kulttuuripalveluita sekä terveydenhuollon palveluita. Digitalisaation potentiaali on tullut entistä näkyvämmäksi kriisin myötä. Komissio antoi 19.2.2020 digitalisaatiostrategian ja datastrategian. Suomen kannat strategioihin on linjattu valtioneuvoston selvityksessä E 24/2020 vp.

Puheenjohtajavaltion tausta-asiakirjan mukaan sääntelyn ennustettavuus sekä olemassa olevan sääntelykehikon, kuten yhteisrakentamisdirektiivin (Broadband Cost Reduction Directive), uudelleentarkastelu ovat tärkeässä roolissa luomassa insentiivejä investoida nopeisiin laajakaistayhteyksiin. Tausta-asiakirjan mukaan markkinatoimijat ovat usein haluttomia investoimaan uuteen digitaaliseen infrastruktuuriin tai päivittämään olemassa olevaa infrastruktuuria alueilla, joissa odotukset sijoitetun pääoman tuotolle ovat matalat. Tämä johtaa tilanteeseen, jossa osa ihmisistä asuu sellaisilla alueilla, joissa pääsy digitaalisiin palveluihin on huono tai olematon. Tausta-asiakirjan mukaan komission ehdotus Verkkojen Eurooppa (Connecting Europe Facility, CEF) välineen digitaalisuudesta pyrkii vivuttamaan yksityisistä investointeja EU:n tuen avulla myös alueille, jonne ne eivät markkinaehtoisesti olisi rakentumassa.

Komissio julkaisi joulukuussa 2019 non-paperin CEF2 Digital -välineen digitaalisuudesta, jossa pääpaino on etenkin 5G-infrastruktuurin rakentumisen edistämisessä eurooppalaisille ydinverkkokäytävillä sekä alueille, jonne yhteydet eivät markkinaehtoisesti olisi rakentumassa. Lähtökohtana CEF2 Digital -tuille komission esityksen mukaan on, että tuki ei saa syrjäyttää markkinainvestointeja tai muutoinkaan häiritä viestintämarkkinoiden toimintaa.

LIITTEET

Asiasanat	datatalous, Euroopan digitaali strategia, koronavirukset, laajakaista, matkaviestimet, pandemiat, terveyspolitiikka, viestintäpolitiikka, tietoturva
Hoitaa	LVM, STM
Tiedoksi	EUE, LIIVI, MMM, OKM, OM, PLM, RUOKA, SM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM